

**Lakivaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen
esityksen johdosta kihlakunnanoikeuden istuntoja koskevan lain-
säädännön muuttamisesta.**

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivältä marraskuuta 1979 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä mainitun hallituksen esityksen n:o 156 (1979 vp.). Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina oikeusministeriöstä lainsäädäntöneuvos Raimo Suppanen, Suomen kihlakunnan- ja käräjätuomarit r.y:stä kihlakunnantuomari Ukko Kivi-Koskinen, Suomen Asianajajaliitosta asianajaja Pentti Koski, Suomen Nimismiesyhdistys r.y:stä nimismies Jouko Hemminki ja Lautamiehet r.y:stä lautamies Ilmari Tulenheimo.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on kihlakunnanoikeuksien istuntojärjestelmän uudistaminen siten, että nykyisin yhtäjaksoisina käräjäistuntoina pidettävistä kihlakunnanoikeuden istunnoista luovuttaisiin ja siirryttäisiin pitämään istuntopäiviä tasaisesti ympäri vuoden. Ehdotuksen mukaan kihlakunnanoikeuden istuntoja olisi pidettävä säännöllisin väliajoin niin usein kuin käsiteltävät asiat vaativat. Kesäkautena istuntoja voisi olla harvemmin kuin muuna aikana vuodesta. Uudistuksen toteuduttua kihlakunnanoikeuksien istuntojärjestelmä olisi periaatteessa samanlainen kuin raastuvan-oikeuksissa.

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää ehdotettua lainsäädäntöä tarpeellisena. Joskaan uudistus ei kaikissa tuomio-kunnissa, varsinkaan niissä, joissa on vain yksi käräjäkunta, merkitse olennaista käytännön muutosta, uusi lainsäädäntö omalta osaltaan myönteisellä tavalla edistää alioikeuksien yhtenäistämistä. Valiokunnan käsityksen mukaan lakiehdotukset ovat myös sisällöltään tarkoituk-senmukaiset ja laaditut yksityiskohdiltaan pääasiassa hyväksyttävällä tavalla. Valiokunta puol-taa lakiehdotusten hyväksymistä kuitenkin seu-raavin huomautuksin.

Syyttäjinä toimiville apulaisnimismiehille voi-daan voimassa olevien pysyväismääräysten no-

jalla palkata sijaisia. Tätä tarkoitusta varten ei kuitenkaan ole määrärahaa, mistä on käytän-nössä aiheutunut hankaluuksia syyttäjän töiden järjestelyssä. Kun istuntojärjestelmä nyt muut-tuu tasaisesti ympärivuotiseksi, arvioidaan käy-tännön vaikeuksien lisääntyvän. Valiokunta pi-tää tätä valitettavana epäkohtana ja esittää, että asianomaiset viranomaiset ryhtyisivät tar-peellisiin toimiin sijaisten palkkaamisen mah-dollistamiseksi.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan hovi-oikeuden toimesta julkaistaan virallisessa leh-dessä luettelot varsinaisten käräjien alkamisesta erikseen talvi- ja erikseen syyskäräjien osalta. Hallituksen esityksen mukaan tästä virallisen lehden niin sanotun käräjänumeron julkaisemi-sesta olisi tarkoitus luopua. Tämän tilalle ei kuitenkaan ole luotu muuta riittävän kattavaa ilmoitusmenettelyä. Valiokunta, vaikkakin se pitää esityksen perusteluissa mainittua vapaa-ehtoista tiedottamista esimerkiksi paikallisleh-dissä suositeltavana ja kehittämisen arvoisena asiana, ei tiedottamiseen käytettävissä olevan määrärahan puuttuessa katso hallituksen esityk-sen säännösten vakinaisten istuntojen tiedotta-misesta riittävän. Tästä johtuen ja kun valio-kunnan saaman selvityksen mukaan mainittu käräjänumero on ainakin asianajajille tarpeelli-nen työväline, valiokunta ehdottaa, että vaki-naisista istunnoista edelleen ilmoitetaan viralli-sessa lehdessä. Tämän vuoksi valiokunta on li-sännyt tätä koskevan säännöksen ensimmäisen lakiehdotuksen 2 luvun 4 §:ään.

Edellä olevaan viitaten valiokunta kunnioit-tavasti ehdottaa,

*että hallituksen esitykseen sisältyvistä
lakiehdotuksista toinen ja kolmas hyväk-syttäisiin muuttamattomina ja ensimmäi-nen näin kuuluvana:*

1.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 2 ja 4 luvun muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan oikeudenkäymiskaaren 4 luku, sellaisena kuin se on 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetussa laissa (459/70), ja
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 2 luku, sellaisena kuin se on edellä mainitussa laissa, näin kuuluvaksi:

2 luku.

Kihlakunnanoikeudesta.

1—3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

4 §.

Vakinaisista istuntopäivistä on ilmoitettava tuomiokunnan kanslian, käräjähuoneiston ja kä-

räjäkuntaan kuuluvien kuntien ilmoitustauluilla.
Hovioikeuden on julkaistava ilmoitus kalenterivuoden vakinaisista istuntopäivistä virallisessa lehdessä edellisen vuoden marraskuun aikana.

5—7 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1980.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Melin, varapuheenjohtaja Suonio, jäsenet Jaakonsaari, Kortesalmi, Kuoppa, Mäkyinen, Nieminen, Paakki-

nen, Petäjäniemi, Pukkio, Rautiainen, Rytönen, Torikka ja Valtonen sekä varajäsen Zyskowicz.

Vastalause.

Valiokuntakäsittelyn aikana hallituksen esitykseen on saatu eräitä sellaisia korjauksia, joita SMP pitää tärkeinä. Selkeätä parannusta hallituksen esitykseen verrattuna merkitsee se, että ensimmäisen lakiehdotuksen 4 §:ään tuli valiokuntakäsittelyssä yksimielisesti hyväksytyksi virke, joka takaa sen, että hovioikeuden tulee julkaista ilmoitus kalenterivuoden vakinaisista istuntopäivistä virallisessa lehdessä edellisen vuoden marraskuun aikana. Toinen asianmukainen korjaus ja parannus hallituksen esitykseen

verrattuna on se, että valiokunta on mietinnön perusteluihin lisännyt toivomuksen, että asianomaiset viranomaiset ryhtyisivät tarpeellisiin toimiin nimismiesten sijaisten palkkaamisen mahdollistamiseksi. Toinen asia on sitten, onko tällainen valiokunnan mietintöön liitetty lausuma riittävän velvoittava ja johtaako se toivotuihin tuloksiin. Viransijaisjärjestelmän varmistaminenhan merkitsisi sitä, että tätä varten olisi varattava kiireesti määräraha jo vuoden 1981 tulo- ja menoarvioon.

Lakiesityksen perusteluissa korostetaan, että kihlakunnanoikeuksien istuntopäivät on pyrittävä tehokkaasti saattamaan tuomiopiirin asukkaiden tietoon. Samaa asiaa korostettiin myös asiantuntijoiden piirissä ja mainittiin erityisen tehokkaana ja toivottavana tiedotusvälineenä paikallislehdistö.

Valitettavasti valiokunta ei yhtynyt allekirjoittaneen SMP:n kansanedustajan ehdotukseen, että 4 §:ään sisällytettäisiin velvoite, jonka mukaan vakinaisista istuntopäivistä olisi säännönmukaisesti ilmoitettava paikkakunnalla eniten leviävässä sanoma- tai paikallislehdessä. Koska ilmoitustaulujen ilmoitukset tavoittavat vain häviävän pienen osan kansalaisista, pidän välttämättömänä, että pykälään lisättäisiin riittävän selvä velvoite paikallislehtien ja sanomalehtien hyväksikäytöstä istuntojen tiedottami-

nessa. Tätä varten olisi varattava riittävä määrä-raha jo vuoden 1981 valtion tulo- ja meno-arvioon.

Edellä esittämäni viitaten ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen 2 luvun 4 § hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

4 §.

Vakinaisista istuntopäivistä on ilmoitettava tuomiokunnan kanslian, käräjähuoneiston ja käräjäkuntaan kuuluvien kuntien ilmoitustauluilla sekä paikkakunnalla eniten leviävässä sanoma- ja/tai paikallislehdessä. Hovioikeuden on julkaistava ilmoitus kalenterivuoden vakinaisista istuntopäivistä virallisessa lehdessä edellisen vuoden marraskuun aikana.

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1980.

J. Juhani Kortesalmi

